

НЕВОЛЬНИКИ

Лежу я безсонний. Ніч темна,
І дощ цупожить у вікно...
- Бог зна що верзеться на яві,—
А думка усе про одно:

Усе про ту волю святую,
Що страчена, так дорога,
Так чудно-хороша! На серце
Знов сум цілоденний ляга.

Розпука охвачує душу
І чорні думки шевелить:
Ні, воля — то сон, а на світі
Ніхто ї не зрів і не зрить.

Смотри крізь вікно лиш щоденно,
Де улиці видно цяту,—
Там люди проходять усякі:
Приглянься вольному життю!

Ось бідний, обдертий зарібник
Голоден на улиці став,—
Се — черева свого невільник,
А черво — найзліший пан!

Там служниця зрана на ринок
Із кошиком пильно біжить,—
Невольниця пані лихої.
З добра тож не йшла, чень, служить!..

А онде бабуся старенька,—
В руках молитовник,— пішла
У церков,— се бога грізного
Невольниця, бога й попа.

Он в повозі муж із жоною,—
Запевно, в театр імчать,
Держаться за руки, а з рук тих
Невольничі пута бряжчать!..

Чи се ж та захвалена воля,
Де тисячі, тисячі так

Жиють і вмирають і навіть,
Як ти, про свободу й не снять!..

Ні, що ж ти! Хіба ж я не бачу?
В блискучих колясах летять
Построєні дами й панове,
Колеса о брук гуркотять.

Построєні дами й панове
Глядять так свобідно на світ,
Сміються так голосно... Сміх їх
В мою аж доноситься кліть!

Се ж вольнії люди! Згадав я
На хвильку. Та ні,— і вони
Невольники забагів своїх,
Дуреньства, зіпсуття, нуди!

А втім, погадав я про сльози,
Про тисячів, тисячів кров,
Що леться в рабів тих кишені
Горющов ріков золотов...

І довго я мучивсь, глядючи
На світ той, невольничий двір —
Кров стукала сильно о мозок,
Неначе просилась надвір.

Кров стукає сильно о мозок,
І чорнії мислі летять,
Мов панські коляси блискучі
По тім'ю в бігу торохтять.